

14. ДІАГНОСТИКА ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

О.Г. Розметова

Національний університет харчових технологій

Діагностика використання рекреаційно-туристичного потенціалу регіональних ринків туристичних послуг дає можливість виявити основні диспропорції та недоліки в управлінні ними. Результати такої діагностики можуть бути використані для формування державної політики управління регіональними ринками рекреаційно-туристичних послуг, прогнозування їх подальшого розвитку та формування стратегії диверсифікованого використання наявного потенціалу.

При діагностиці використання певного потенціалу доцільне порівняння його реальних обсягів та можливостей з фактично використаними. Оцінка реальних обсягів та можливостей рекреаційно-туристичного потенціалу ускладнюється через багатогранність цього поняття, що потребує комплексної оцінки потенціалу у всіх його смислових аспектах: сукупність об'єктів, властивостей, відношень. Це, в свою чергу, створює проблеми несумісності одиниць виміру окремих оціночних показників. У зв'язку з цим, доцільно поділити показники оцінки використання на окремі групи за сумісністю, що спростить процес порівняння остаточних результатів. Прогнозна величина попиту і пропозиції рекреаційно-туристичних послуг, співвідношення між ними є основною формою функціонування рекреаційно-туристичного потенціалу певного регіону. Результатом реалізації потенціалу ринку рекреаційно-туристичних послуг є ступінь задоволення попиту населення в даному виді послуг у певному туристичному регіоні чи рекреаційно-туристичному центрі.

Визначальною характеристикою рекреаційно-туристичного потенціалу виступає категорія *ємності ринку рекреаційно-туристичних послуг*, яку можна представити як певну кількість або вартість послуг, що може

поглинути ринок за певних умов у визначений проміжок часу, та як своєрідну єдність попиту і пропозиції рекреаційно-туристичних послуг. Дослідження ємності можливо здійснювати в межах всього туристичного регіону або локальних ринків рекреаційно-туристичних послуг, територіальною основою яких виступають окремі рекреаційно-туристичні центри. При вивченні ємності локального ринку рекреаційно-туристичних послуг доцільним вважається визначення *рекреаційно-туристичної ємності території* певних центрів, оскільки вона виступає матеріальною детермінантою, певним обмежуючим фактором задоволення попиту різноманітних груп споживачів на комплекс рекреаційно-туристичних послуг. Існує ряд наукових підходів щодо оцінки ємності певної території, які варто враховувати при розрахунку рекреаційно-туристичної ємності території певних центрів та узгоджувати з існуючими нормативними вимоги і обмеженнями. Отже, *максимальну рекреаційно-туристичну ємність певної території* можна визначити як максимальну кількість людей, які можуть одночасно використовувати цю територію в рекреаційно-туристичних цілях, при умові відповідного інфраструктурного забезпечення, не викликаючи деградації екосистеми і не відчуваючи психофізіологічного дискомфорту.

Для визначення ступеню використання рекреаційно-туристичного потенціалу певної території можна використати коефіцієнт (Квп), який характеризує відношення ємності ринку рекреаційно-туристичних послуг в межах певного центру (Єр) до максимальної рекреаційно-туристичної ємності території (Єтер) цього центру.

$$\text{Квп} = \text{Єр} / \text{Єтер}, \quad (1)$$

Розрахунок коефіцієнту використання рекреаційно-туристичного потенціалу дозволить визначити невикористані можливості рекреаційно-туристичних центрів (Квп < 1) та випадки перенавантаження окремих центрів рекреаційно-туристичним попитом (Квик > 1). На основі цього розрахунку можна формувати стратегію подальшого розвитку та диверсифікованого використання рекреаційно-туристичного потенціалу

певної території.